

Deontologie academică

În lucrarea de față, vom prezenta anumite aspecte teoretice din domeniul *deontologiei academice* alături de importanța acestora în vederea realizării activităților în mediul universitar. Acest domeniu, care face parte din domeniul eticii, se ocupă în special de studierea obligațiilor, dar și a normelor care aparțin unei activități profesionale. Per ansamblu, deontologia se poate defini ca reprezentând obligațiile etice și de conduită ale persoanelor care își desfășoară activitatea într-un anumit domeniu, alături de obligațiile morale ale acestora.

Termenul de deontologie a fost definit pentru prima dată de către J. Bentham în anul 1825, însă a apărut 9 ani mai târziu într-o lucrare a acestuia, care a fost intitulată „Deontology or the science of morality”. În vocabularul de tip filozofic al lui Andre Labande, unde au fost scrise informații cu privire la termenul de deontologie, aceasta reprezintă „teoria îndatoririlor”, sau altfel spus, „obligațiile morale” pe care le avem cu privire la activitățile pe care le facem.

Cuvântul „deontologie” este derivat din două cuvinte de origine greacă, și anume: „deon”, care semnifică datorie și „logos”, care semnifică știință. De asemenea, există și cuvântul de origine greacă „deontos”, care face referire la știința datoriei, dar și la virtutea de „a fi moral”.

„A fi moral”, sau a urma un „cod moral” în activitățile pe care le întreprindem în fiecare zi poate conduce la existența a două căi total diferite. A urma un cod moral, adică „a fi moral” se referă la individ, în timp ce a avea „principii morale” se referă la societatea în care ne desfășurăm activitatea.

Principiile morale de cele mai multe ori sunt definite ca „asertiuni complexe”, despre ceea ce este adevărat sau ceea ce nu este adevărat. Datorită faptului că fiecare persoană dorește să înțeleagă că principiile morale izvorăsc din sine, este destul de greu să găsim ceva simplu în cadrul acestor principii sau în etica unei persoane. Acest lucru este dificil din cauza faptului că morala provine de cele mai multe ori din religie și reflectă sub o formă sau alta imaginile codurilor culturale, nu pe cele morale.

Un „cod moral” ia naștere din experiența pe care o avem noi ca invidizi, în special din exemplele morale oferite de către părinții noștri de-a lungul copilăriei, din dezvoltarea tihnită a ansamblului de condiții, dar mai ales din reprezentările binelui în decursul vieții fiecăruia. „Codul moral” care s-a constituit, se află mereu într-o continuă schimbare, nu poate fi comunicat direct, dar este cunoscut faptul că aplicarea acestuia în activitățile de zi cu zi poate să inspire, să influențeze și mai ales să educe persoanele cu care intrăm în contact.

În cele ce urmează vom exemplifica câteva aspecte referitoare la caracterul moral pe care trebuie să îl deținem fiecare dintre noi.

În primul rând, ne vom referi la profesorii pe care îi avem de-a lungul timpului. Printre calitățile morale ale acestora putem distinge datoria față de slujba pe care o dețin, dreptatea, diferențierea clară între ceea ce este bine și ceea ce nu este bine, dar și sinceritatea lor față de elevi sau studenți. Profesorii trebuie să fie întotdeauna obiectivi cu privire la notarea studenților, însă putem observa în unele cazuri faptul că notele sunt acordate în strânsă legătură cu impresia pe care o au aceștia, față de studenții respectivi. În momentul în care apare o astfel de situație, se ivesc diverse ipoteze cu privire la faptul că notele nu reflectă, de fapt, realitatea.

În al doilea rând, trebuie să admitem faptul că, prin educație, elevul sau studentul își poate dezvolta caracterul moral, dar și personalitatea, ajungând să dețină o mentalitate și o gândire constructivă, pozitivă care îl vor transpune într-o lume culturalizată, specifică oamenilor care își propun să realizeze lucruri mărețe. De asemenea, un profesor va avea datoria morală de a corecta lucrurile negative realizate de către un elev sau student, care la rândul său este dator să găsească mijloacele potrivite în vederea soluționării problemelor apărute. Elevul trebuie să aibe un comportament civilizat și demn față de instituția în care își desfășoară activitatea, respectând valorile morale care definesc per ansamblu această instituție. Elevii și studenții, au datoria de a respecta profesorii și activitatea lor, dar și pe colegii acestora.

Un al treilea exemplu, nu se referă la caracterul moral pe care trebuie să îl aibe oamenii în postura de profesor sau elev. Ne vom referi în cele ce urmează la datoria morală pe care trebuie să o avem noi ca indivizi cu privire la actul donării de sânge. De-a lungul timpului studiile au arătat faptul că sângele donat de către o persoană poate salva până la 3 vieți și totodată,

faptul că în lume este mare nevoie de sânge în fiecare zi. Trebuie să ne ajutăm unii pe ceilalți, astfel încât nu ar trebui să ezităm să donăm sânge, pentru a-i ajuta pe cei care au nevoie. Este de datoria noastră să fim alături de cei suferinzi, fiind conștienți de faptul că oricând în viață, vom avea și noi nevoie.

Am convenit faptul că deontologia este o parte a domeniului eticii care se ocupă de îndatoririle profesionale pe care le avem noi ca indivizi, de datoriile specifice unei anumite profesii, și, de asemenea, faptul că etica este știința care studiază valorile morale.

Etica este o disciplină mai mult practică al cărei scop este acela de a ne descrie felul în care trebuie să ne comportăm ca oameni sau modul în care trebuie să trăim. Astfel, putem defini, în cele ce urmează, mai multe forme de etică, care sunt diferențiate între ele printr-un grad de generalizare, prin obiectul la care se referă sau prin fundamentarea acestora. Există destul de multe cazuri în care etica necesită existența valorilor morale, dar și cazuri în care moralitatea necesită valoare etică. Din punctul de vedere al lui Immanuel Kant, filosof german care a stat la baza filosofiei moderne, în lume putem întâlni acțiuni rele, indiferent de consecințele acestora. Se pune problema imposibilității de a separa într-un mod evident caracterul moral de caracterul etic pe care trebuie să le dețină o anumită persoană. Etica poate fi privită, astfel, ca pe un set de reguli, care au scopul de a defini lucrurile care sunt corecte sau nu în comportamentul nostru ca indivizi. Totodată, aceasta poate fi cumulul consecințelor morale care stau la baza deciziilor luate într-o anumită instituție. Un cod de etică bine stabilit poate sumariza principiile după care funcționează o anumită organizație. Să luăm exemplul unei universități, pentru care a fost definit foarte clar un cod de etică, astfel încât aceasta se va ghida după un set de valori etice care vor guverna activitățile de zi cu zi, cu scopul de a oferi o calitate superioară actului didactic. Codul de etică poate dispune de anumite soluții utile în rezolvarea problemelor care pot apărea în desfășurarea procesului de învățare, sau a celui de predare.

Încheiem lucrarea de față, prin a concluziona faptul că a dispune de un caracter moral ne ajută în realizarea activităților noastre zilnice. De asemenea, „a fi moral”, ne oferă o fericire aparte, o bunăstare generală. Trebuie să învățăm să fim cumpătați, mult răbdători, urmând ca toate aceste aspecte să ne ajute în atingerea scopurilor, care sunt ulterior necesare pentru

a avea o stimă de sine ridicată. De asemenea, observăm faptul că instituțiile care au definite un cod moral bine structurat au o activitate care se desfășoară armonios. În mediul universitar, relațiile dintre profesori și studenți ajung să fie unele bine încheiate, fapt care aduce de la sine rezultate importante în procesul didactic realizat, iar stima de sine crește pentru fiecare individ implicat în acest proces.

Student: Ciprian – Mihai Ceașescu
Facultatea de Matematică și Informatică
Universitatea din București
Inginerie Software - Grupa 406